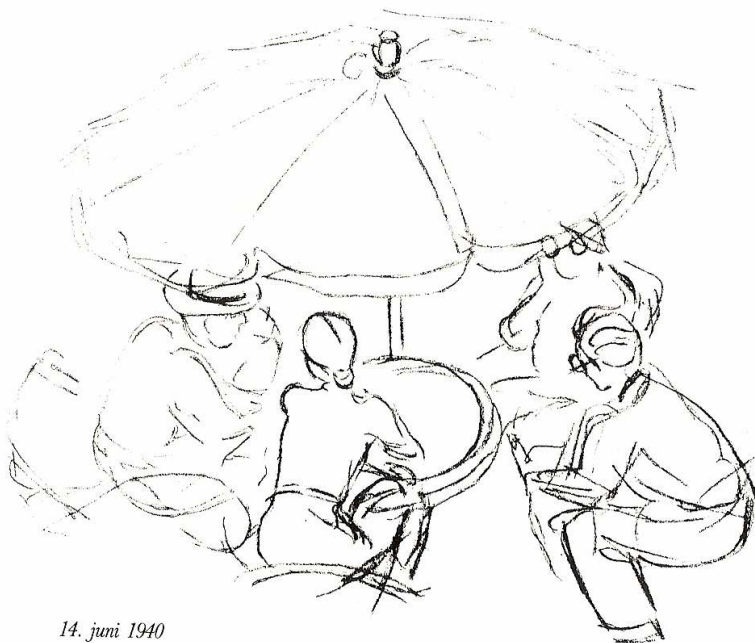

Tisvildelunde og »Lynghuset«

Af Hans Bohr

*14. juni 1940
Niels Bohr på besøg hos Seedorff.*

»LYNGHUSET« og »BJØRNEBO«

Margrethe Bohr, født Nørlund
7/3 1890 - 21/12 1984

Portræt malet af Julius Paulsen 1931

Så langt jeg kan huske tilbage er det minder fra Tisvilde, der dukker op. Mine forældre havde lejet hus i »Bakkerne«, først »Kapers Hus« ved roden af de lyngklædte bakker, tæt ved »Diget«, hvor digteren Hans Hartvig Seedorff boede. Der udviklede sig et varmt venskab, og Hans Hartvig fortæller, som omtalt i Niels Blædels bog »Harmoni og Enhed«, hvordan min Far en aften bankede på hos ham for at få bud til lægen, Dr. Børge, da min Mor skulle føde. Hun blev skyndsomt kørt til København, hvor min bror Aage blev født på Rigshospitalet hos Professor Gammeltoft, ligesom vi andre er blevet det. Jeg husker, at vi legede med Højesteretssagfører Ejvind Møllers børn fra bakkerne bagved, at jeg vrælede, da jeg blev stukket af en bi og hvordan jeg »løb for livet« fra en hund på den nærliggende gård, men også trøsten hos mine forældre og min elskelige Farmor. En sommer boede vi i »Clemmensens Hus« på toppen af bakkerne ved skovkanten, hvor min Mormor og Morfar var med. Mine forældre var kommet til at holde meget af den særprægede natur i Tibirke og Tisvilde ved »Bakkerne« og »Lundene« og ikke mindst »Hegnet«, hvor sandbunden stadig stikker frem i »Brandlinjerne« og »Frøbakken«. I 1924 fandt de et sted i Tisvildelunde, helt op til skoven, det var et ældre, stråtekt hus, der havde tilhørt Fru Stampe Bendix og komponisten Victor Bendix. Den omliggende grund var lyngklædt og bevokset med spredte fyrretræer og mindede lidt om »Bakkeme«. »Lynghuset« som det hed var som huse dengang ude på landet uden elektricitet og rindende vand, men hyggeligt og rummeligt. Der var en stor pejsestue ud mod haven og skoven, en smal spisestue med bæk ved væggen, soveværelser og et stort komfur, der kunne varme huset op. Ovenpå var der nogle mindre værelser til børn og gæster. Ude på grunden havde Victor Bendix ladet bygge en pavillon, hvor han i fred kunne komponere og spille. Med tiden blev der foretaget udbygning med køjestue og ekstra gæsteværelse.

Dette sted kom til at betyde meget for os alle, et samlingssted for familien om sommeren og et midtpunkt i vor tilværelse, som ikke kunne erstattes af noget andet. Min Far fik her lejlighed til at slappe af med fritidsbeskæftigelse ind imellem det arbejde, han altid var optaget af og hvortil han også kunne få den fornødne ro i pavillon. Som regel var en eller flere af hans medarbejdere på besøg i kortere

Min mor med sine tre første børn, i »Kapers Hus« (omkring 1921).

eller længere tid, og vi børn kom til at kende mange af de fysikere, som i tidens løb bidrog til fysikkens udvikling på Instituttet. For min Mor var sommerferieme en travl tid med de mange gæster og den store husførelse. Hun havde god hjælp, især af »Manne«, vores factotum og barnepige Mathea Madsen, der kunne styre med en myndig hånd, men Mor var dog altid med i det hele, planlægning, bestilling af varer, aftaler med gartner og håndværker, ordning af tøjet og meget mere. Alligevel fik hun også tid til at tage sig af os og sørge for, at vi udnyttede tiden på en fornuftig måde. Vi husker hende om afte-

nen efter en travl dag, med sytøj eller sin omfattende korrespondance eller regnskaber og dog parat til at lytte, om vi havde noget på hjerte, til at spille kort eller læse højt fra de eventyr eller de digtere, hun holdt af. Min Mor var født i Slagelse, datter af Apoteker Alfred Nørlund og hans hustru Sofie og var en beundret skønhed. Hjemmet var samlingssted for en stor vennekreds, ikke mindst omkring de to begavede brødre, der begge kom til at indtage fremtrædende stillinger i samfundet, Niels Erik Nørlund, professor i matematik og direktør for Geodætisk Institut, 1923-55, og Poul Nørlund, historiker, kendt bl.a. for sine udgravninger i Grønland og »Trelleborg« og direktør for Nationalmuseet, 1937-51. Ligesom de havde min Mor en stor virke-trang og en sans for det, der betød noget, og der er ingen tvivl om, at hun havde sin store andel i, at min Far kunne yde så stor en viden-skabelig indsats. Hun forstod betydningen af hans arbejde og sørgede for, at han fik den fornødne ro og aflastning, ligesom hun støttede ham med råd og vejledning i det daglige. Hun helligede så at sige sit liv til hans gerning og gjorde det med glæde, det var ingen opofrelse for hende, for som hun selv sagde: »han er jo hele livet for mig«. Hun var den indre drivfjeder i familielivet, som vi alle var afhængige af, og hvor ofte hørte vi ikke min Far kalde »Margrethe, Margrethe«, enten det var noget, hun skulle godkende eller noget, hun skulle delagtiggøres i.

I Tisvilde fik hun også lejlighed til at dyrke den interesse for planter, hun havde fra hjemmet i Slagelse med den prægtige have, hun ofte fortalte om. Hun elskede blomster og havde »grønne fingre«, men søgte her, som i andre forhold, råd hos dem, der vidste besked, og hun forstod at påskønne andres viden og kunnen. På de mange rejser, hun foretog sammen med min Far, var hun, foruden at være levende optaget af mennesker og kunst, også interesseret i stedets natur og de sjældne planter og dyrelivet. På en jordomrejse i 1937 bragte hun en vandlilje med hjem fra Kina via den transsibiriske jernbane uden at slippe den af syne. Det var lige ved at vi ville have foreslået det optaget i Guinness' »Believe it or not«.

For os børn var der meget at tage sig til - når vi ikke skulle hjælpe på grunden eller køre ærinder spillede vi fodbold eller badminton, men især ringtennis eller håndbold og det var sjovt, hvis min Far

Min far og medarbejdere ved savearbejde efter træfældning i Tisvildelunde (omkring 1922).

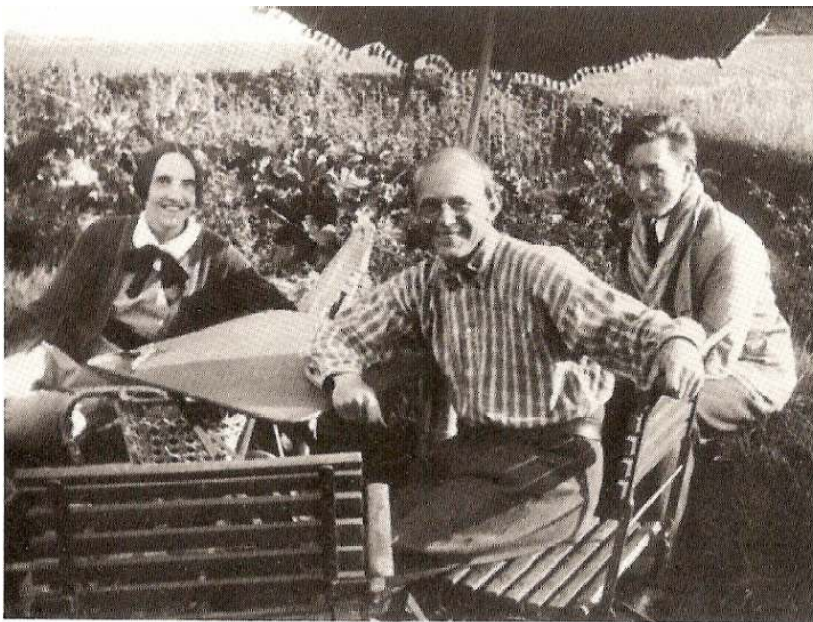
kunne overtales til at være med i en pause fra sit arbejde. Han var meget dygtig til boldspil, havde »boldøje« og var uforlignelig til at kaste og gribe en bold, men dog aldrig så ivrig, at det gik ud over legen. En beskæftigelse, der optog os meget, var træfældning, der var nødvendig for at grunden ikke skulle vokse helt til og for at de smukke træer kunne komme til at udfolde sig frit. Det foregik på en meget grundig måde og bestemmelsen blev først taget efter drøftelse især med min Mor, men også med os andre for at så vidt muligt alle kunne være enige. Det begyndte så med, at de nederste grene blev savet af, dog med bevarelse af stumper, der kunne bruges til klating, og efter at der var taget stilling til, hvilken vej træet skulle falde blev en af os brødre sendt op i træet med et tov, der skulle bindes til stammen højt oppe. Derefter tog man fat på at save ved roden ud for faldretningen og ind imellem blev savskåret hugget frit med den store økse, som min Far var dygtig til at svinge. Når man var halvvejs gennem træet og det begyndte at svaje lidt tog man fat på at save modsat skåret, hvilket gik nemt, når der samtidig blev trukket i tovet. Tilsidst kunne vi alle hjælpe med at trække træet omkuld, men nu kom arbejdet med at afhugge eller afsave grenene helt inde ved stammen, og de, der ikke kunne anvendes til brændsel, blev båret bort til en bålplads. Det største arbejde var dog at save stammen op

og senere at flække kævleme, hvortil der undertiden måtte bruges flere kiler. Min far var som nævnt god til at bruge øksen og kunne som regel flække med et enkelt sving uden at lægge særligt mange kræfter i. Hvis øksen satte sig fast i træet løftede han det og lod det falde med øksenakken mod huggeblokken, hvorved slaget fik langt støtte kraft end hvis træet blev slået i huggeblokken på sædvanlig måde. Når jeg omtaler alt dette så udførligt er det fordi dette arbejde, som er selvfølgelig for enhver skovhugger, var mere spændende i gamle dage, hvor man endnu ikke havde motorsav.

Samværet med vore naboer spillede en særlig rolle. Til den ene side boede den kendte pianistinde Dagmar Bendix, som især min Mor havde kontakt med, og hendes datter skuespillerinden Grethe Bendix. Til den anden side, i »Spånekrogen«, maleren William Scharff med sine kone Ingeborg og deres to børn Lotte og Morten. Der var et nært venskab mellem familierne og vi var ofte ovre at besøge dem. Det var spændende at komme i det store atelier, hvor udkast til udsmykningerne på Bergsjöholm og Studentergården kunne ses. Scharffs var glimrende værter og arrangerede underholdning med lege og kortspil, især poker. Ingeborg Scharff var musikpædagog og forstod at opmuntre til musikalsk udfoldelse, blandt andet til fløjtespil, der blev til megen glæde for de ihærdige af os. William Scharff var et sjældent helstøbt menneske, der hvilede i sig selv og med en egen tryghed omkring sig. Han var vokset op på egnen og kendte bøndernes nære forhold til naturen og livet, som han gav udtryk for i mange af sine billeder, for eksempel »Mosekonen« og »Livsfrisen«. Fra en skitse arbejdede han videre, til motivet fik et vist monumentalt præg. Det kunne tage lang tid, før han fandt den udformning, der tilfredsstillede ham, og på en måde kunne det minde om min Far's utrættelige søgen efter at finde »harmonien mellem form og indhold«, som han udtrykte det.

Det gode forhold mellem familierne viste sig på mange måder. Scharffs havde således en »korridor«, d.v.s. en strimmel land ind til skoven, der delte mine forældres grund i to dele. Det var vigtigt for Scharff at kunne komme nemt ind i skoven for at male og en vis irritation for ham, at vi ustandselig måtte hente bolde, der var trillet ned af vores skrænt. Der blev så udvirket et mageskifte, hvor vi overtog

Min bror, Christian, på besøg hos Seedorffs i »Bakkerne« (omkring 1934).

»korridoren« og Scharffs fik et stykke jord, vi brugte som legeplads i nærheden af hans hus og endvidere et areal for enden af vor grund, der stødte op til skoven. Dette kunne foretages i al fredelighed næsten uden juridisk bistand.

En anden gang var William og Morten godt i gang med at fælde et af blommetræerne i vores frugthave, som de troede stod på deres grund, men da han blev klar over fejltagelsen forærede han som bod mine forældre et dejligt billede af palmetræer fra en af hans rejser til Syden. Som omtalt tidligere kendte mine forældre fra deres tid i »Bakkerne« Seedorffs, hvor vi altid blev modtaget med overstrømmende hjertelighed og som ofte kom på besøg, ikke mindst ved festlige lejligheder som på sølvbryllupsdagen, hvortil Scharff iøvrigt havde malet en dekoration med blomster, som stadig hænger i »Lynghuset«.

Men de havde også nær forbindelse med andre kunstnere på egnen, deriblandt maleren Julius Paulsen og hans svigersøn billedhug-

geren Hugo Liisberg, der forstod at skabe en munter stemning, samt malerne Carl Jensen og Carl Schwenn. Til denne kreds hørte også den kendte læge i Helsingør, Holger Børge og hans kone Marie, der støttede de forskellige kunstnere, ikke mindst Scharff. Dr. Børge havde en udbredt praksis og var også læge for os. Han nød stor tillid og respekt for sin dygtighed, og det var en betryggelse for mine forældre, når han kom på sygebesøg. Fru Børge var et varmhjertet og frodigt menneske, der var almindelig afholdt for sin store hjælpsomhed og gavmildhed, og deres hjem med den udsøgte kunstsamling var et festligt midtpunkt for hele denne kreds. De havde selv ingen børn, men Fru Børge tog sig moderligt af alle os unge og i deres sommerhus i Højbjerg var man altid sikker på at føle sig velkommen.

Blandt vore naboer var også flere af egnens faste beboere. Lige op til os boede Frk. Linderoth, en ældre dame, der hjalp med havearbejde. Hos hende kunne man få grøntsager og vi fik lov at hente vand fra hendes brønd, når vor egen var løbet tør, hvilket ikke så sjældent

Ferdinand Andersen med familie, bagest ifærd med læsning Peter Svensson, damen ved forskærmen ukendt.

skete. Hun havde en ged, som vi var lidt bange for, og en hund, »Palle«, der var skikkelig mod børn og som kunne synge og give pote. Lidt længere borte boede brøndgraver Svensson og fragtmænd Ferdinand Andersen. Han blev nødt til at opgive forretningen men påtog sig forskelligt arbejde i stedet og var altid fornøjelig at snakke med. Hans kone, Marie, sled hårdt i det for at få det til at slå til. Hun hjalp også tit min Mor i huset og da hun senere fik depressioner sørgede Mor for, at hun kunne bo lidt hos os i byen for at få rekreation. Nede ved »Bækkebro« på landevejen til Tisvilde By boede tømrermester Gustav Larsen, der byggede for os ligesom for mange af de andre landliggere, der i tidens løb har bosat sig i »Lundene«. Her lå også den uundværlige købmandsbutik, tidligere købmand Westphal, senere købmand Klint, hvortil vi havde mange ærinder og som altid var parat til at hjælpe i en snæver vending.

Foruden de mange fremmede gæster havde vi naturligvis også besøg af familiemedlemmer, først og fremmest Moster Hanna, min Far's moster og rektor for H. Adlers Fællesskole, det senere Sortedams Gymnasium, hvor vi brødre havde vor skolegang. Hun var en stor personlighed med fordomsfri indstilling og indførte fællesundervisning for piger og drenge samt moderne pædagogiske principper i sin skole. I bogen »Hanna Adler og hendes Skole«, der blev udgivet på 100-års-dagen for hendes fødsel har lærere og gamle elever fortalt om hendes pionergerning. Hun var en stor støtte for mine forældre, og med sin forståelse og respekt for børn, selv når de var uartige, eller selvstændige, som hun sagde, var hun ofte en forsvarer for os, når det kneb.

Men også andre tanter tog del i vore sommerferier og gjorde deres indflydelse gældende, således Tante Ada, den lærde Dr. phil. Ada Adler og hendes søster, den elskelige Tante Rigmor, som førte os på lange cykelture rundt om Arresø og til egnens seværdigheder.

Ved min bror Christians tragiske død i 1934 oprettede Moster Hanna et mindelegat, der ved årlig uddeling bliver tildelt et ung menneske til opmuntring og støtte i uddannelsen. Det ledsages af et lille skrift, hvor min Far på den smukkeste måde har givet udtryk for mine forældres følelser. Sammen med de billeder, som Julius Paulsen og William Scharff malede af Christian blev det en trøst i den

store sorg. For at komme lidt på afstand af de friske minder, der rev op i såret, flyttede vi i de følgende somre til Klint på Sjællands Odde, men efter nogle år kom vi tilbage til Tisvilde, som vi alligevel ikke kunne undvære.

Med årene blev kredsen i »Lundene« gradvis udvidet ved bekendtskab blandt andet med Frederik Poulsens og Knud-Aage Riisagers samt med Margot Lander og hendes mand ingeniør Erik Nyholm. For mine forældre var de mange nye og gamle venner, heriblandt også Fru Maria Haagen-Müller en kilde til fomyelse og opmuntring.

Efterhånden som familien øgedes med svigerdøtre og børnebørn blev der bygget et gæstehus, »Soldækket«, tegnet af arkitekt Vilhelm Wohlert. Det er smukt placeret med en række værelser ud mod en fælles veranda, hvor man kunne sole sig og hvor der kunne opføres små sketches og skuespil. Det var en festlig tid, når vi mødtes i ferien og børnebørnene kunne lege sammen og nyde godt af mine forældres kærlige omsorg. Man kunne se min Far ivrigt optaget af at lære et barn de første skridt eller at gribe en bold og ved bordet stille de opgaver, som vi kendte fra vi selv var små og som var et led i hans forsøg på at få børn til at tænke sig om. Min Mor var jo stadig den, det hele hvilede på, og hun var utrættelig til at sørge for hver enkelt. Hun holdt af at sidde i solkrogen ud mod haven med gæster og familien til en kop the med ristet brød, hvortil der serveredes hjemmelavet sølbørsyltetøj, som min Far elskede. På mine forældres bryllupsdag den 1. August samledes vi så til fest, hvor min Far og en af os brødre eller et barnebarn fik lejlighed til at takke hende for alt det, hun hver dag havde betydet for os alle. Ved sølvbryllupsdagen i 1937 var det midt i den gamle kreds, og ved guldbryluppet i 1962 var den bedste gave nok de tallerkener, som hver af de 17 børnebørn mere eller mindre kunstnerisk havde dekoreret.

Også den sidste sommer min Mor levede var hun i Tisvilde, støttet af Fru Nørremark, der ligesom Fru Hansen og Fru Rasmussen trofast havde hjulpet hende i de senere år. Hun vedblev at være det selvfølgelige midtpunkt i familien, og ofte vendte hendes tanker tilbage til det rige og fascinerende liv med min Far.

Min mor med Moster Hanna, Tante Rigmor og 4 sønner (omkring 1933).

*Margrethe Bohr malet året før hendes død
af Marianne Tillge-Rasmussen.*

Vejby-Tibirke årbog 1986

Katalog over Frederiksborgmuseets portrætter af professor, dr. phil. Niels Henrik David Bohr

Af cand. mag. Jytte Harboe

Niels Bohr 1954. Tegnet af Erik Werner.

Vejby-Tibirke årbog 1986

Den 7/10 1985 ville fysikeren Niels Bohr (1885-1962) være fyldt 100 år. I den anledning udstillede Frederiksborgmuseet alle sine portrætter af ham. Nedenfor følger et katalog over disse portrætter.

Hovedparten af portrætterne består af tegninger. En del af dem har været trykt i dagspressen som illustrationer til aktuelle begivenheder. Det er karakteristisk for tegningernes tilblivelse, at der ikke har været personlig tilknytning mellem Bohr og kunstnerne.

Når det gælder de øvrige portrætter er forholdet lidt anderledes, idet Bohr har kendt kunstnerne, og i to tilfælde selv ønsket at blive portrætteret af dem. Det drejer sig om maleren Otto Sievert, som i 1925 malede Niels Bohr på bestilling af museets bestyrelse, og om maleren

William Scharff. Da museet i 1955 skulle bestille endnu et maleri af Niels Bohr, valgte man, efter Bohrs ønske, William Scharff. Venskabet mellem Bohr og Scharff gik langt tilbage i tiden, og siden 1920'erne havde de været naboer i Tibirke, hvor Bohr familien opholdt sig om sommeren. Foruden at deltage i familielivet malede William Scharff både et billede af Bohrs hus og også et portræt af Bohrs søn, Christian, samt i 1940 et portræt af Niels Bohr selv.

Niels Bohr blev dr. phil. i 1911. I de følgende år udførte han i flere perioder videnskabeligt arbejde i England, indtil han i 1916 blev professor i teoretisk fysik ved Københavns Universitet. I 1922 modtog han Nobelprisen i fysik, og det er først efter dette tidspunkt, at kunstnerne rigtig begynder at portrættere ham.

Kronologisk ordnet katalog

Mål: det tegnedes mål angivet i cm med højden først.

1917 1. Tuschtegnning af tegneren Alfred Schmidt (1858-1938), trykt i det humoristiske ugeblad »Klods Hans« N°4, &edag d. 26. okt. 1917.

Inv. nr. A 8319. 12,5x12,5.

1925 2. Oliemaleri af maleren Otto Sievert (1894-1940). Malet på bestilling af Frederiksborgmuseets bestyrelse. Inv. nr. A 4057. 100x70.

1935 3. Blyantstegning, der forestiller Niels Bohr sammen med opfinderen Valdemar Poulsen (1869-1942). Udført af tegneren Otto Christensen (1898-1982), kaldet Otto C. Inv. nr. A 11162. 19x 16.

1938 4. Tuschtegnning af tegneren og journalisten L. Kaganas. Inv. nr. A 5797. 30,4x23,6.

1942 5. Blyantstegning af maleren Andreas Friis (1890-1983). Forarbejde til udsmykning i Universitetsbibliotekets II afd., København.

Inv. nr. A 7640. 27,7x16.

1955 6. Bronzestatue af billedhuggeren Harald Isenstein (1898-1980).

Museets eksemplar støbt 1958 efter model &a 1955. Inv. nr. A 7362.

H. 66,2 B. 32,4 D. 37,0.

1955 7. Oliemaleri af maleren William Scharff (1886-1959). Bestilt af museets bestyrelse. Inv. nr. A 7262. 110x81,2.

1957 8. Blyantstegning af blad tegneren Ivan Opffer (1897-1980). Inv.

nr. A 8030. 25x20,5. Litografi af Ivan Opffer. Uden nr. 42,4x29,2. I

1957 modtog Niels Bohr Ford Foundations atomfredspris, og tegningen og litografiet kan være lavet i den anledning.

1961 9. Sortkridttegning af Otto C. Niels Bohr ses på talerstolen på Københavns Universitet i anledning af, at han er blevet tildelt Sonning

prisen. Trykt i Berlingske Tidende 20. april 1961. Inv. nr. A 11 161.

45x29.

10. Udateret sortkridttegning af Otto C. Næsten identisk med kat. nr.

9, og sandsynligvis tegnet ved Sonningprisens overrækkelse i 1961.

Inv. nr. A 11778. 40x26,5.

11. Udateret sortkridttegning af Otto C. Niels Bohr i profil, sandsynligvis i 1961 ved uddelingen af Sonningprisen. Inv. nr. A 11777.

40x30.

12. Linoleumssnit af grafikerens K. J. Almqvist (1899-1970). Udateret.

Uden nr. 36,9 X 24,3.

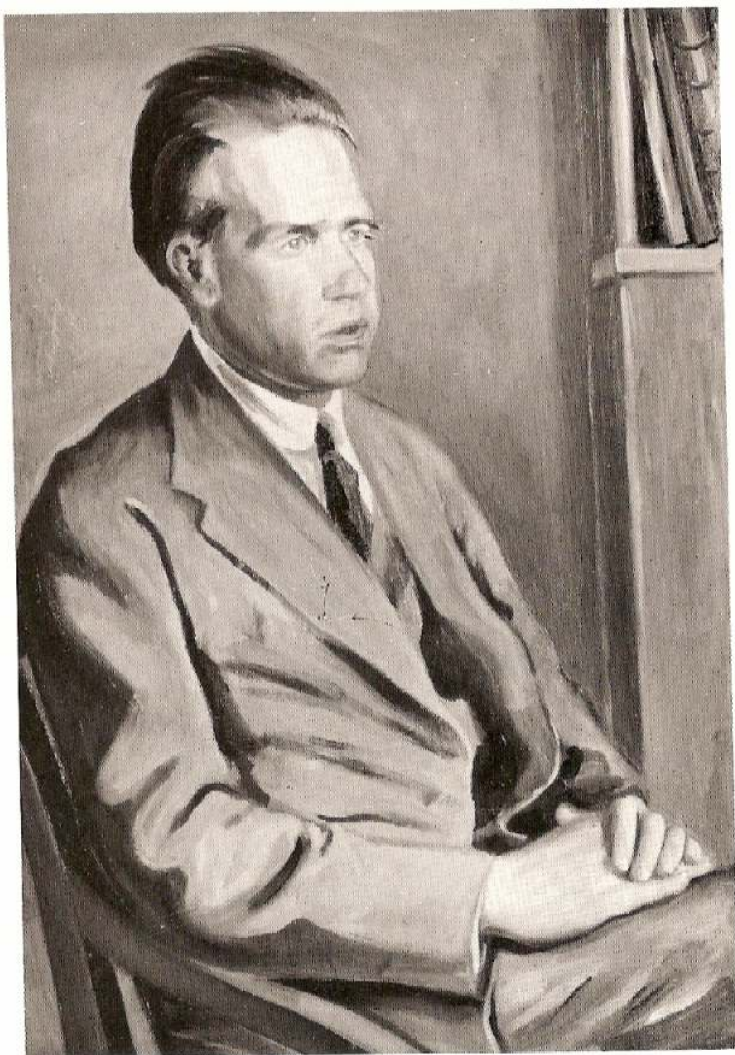
Katalog nr. 1: Det ældste portræt af Niels Bohr er denne tegning trykt i »Klods Hans« 1917, samme år som Bohr blev medlem af Videnskabernes selskab. Tegningen blev trykt med underteksten:

»Den uheldige Fksaminand spørger Professoren om Resultatet.

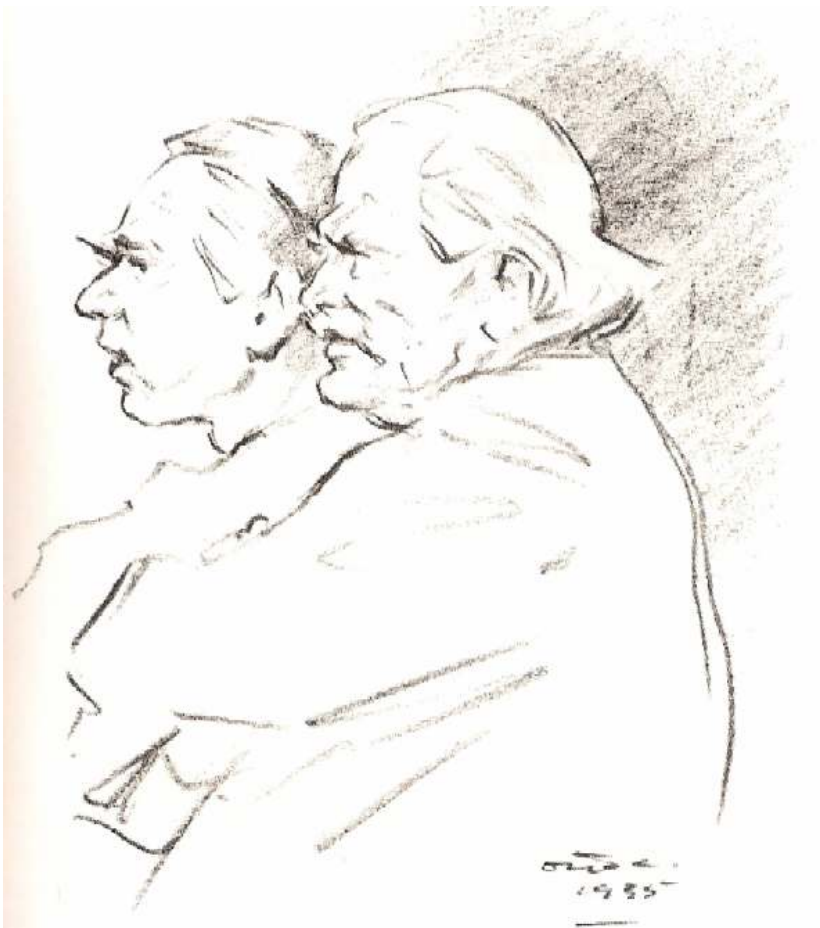
Professoren (elskverdigt deltagende): Ja, det gik jo ikke videre godt.

Fksaminanden (deltagende): Det skal De saamænd ikke være ked af, Fejlen er jo dog væsentligst min«.

*Katalog nr. 2: Niels Bohr malet 1925 af Otto Sievert.
Sievert havde tidligere lavet nogle portrætter af Bohrs børn.*

*Katalog nr. 3: Niels Bohr og opfinderen Valdemar Poulsen tegnet af Otto C
1935. I 1935 fyldte Niels Bohr 50 år, og som gave fik han
 $\frac{1}{2}$ g radium til brug i sit videnskabelige arbejde.*

Katalog nr. 4: L. Kaganas' portræt af Niels Bohr 1938.

*Katalog over Frederiksborgmuseets portrætter
af professor, dr. phil. Niels Henrik David Bohr*

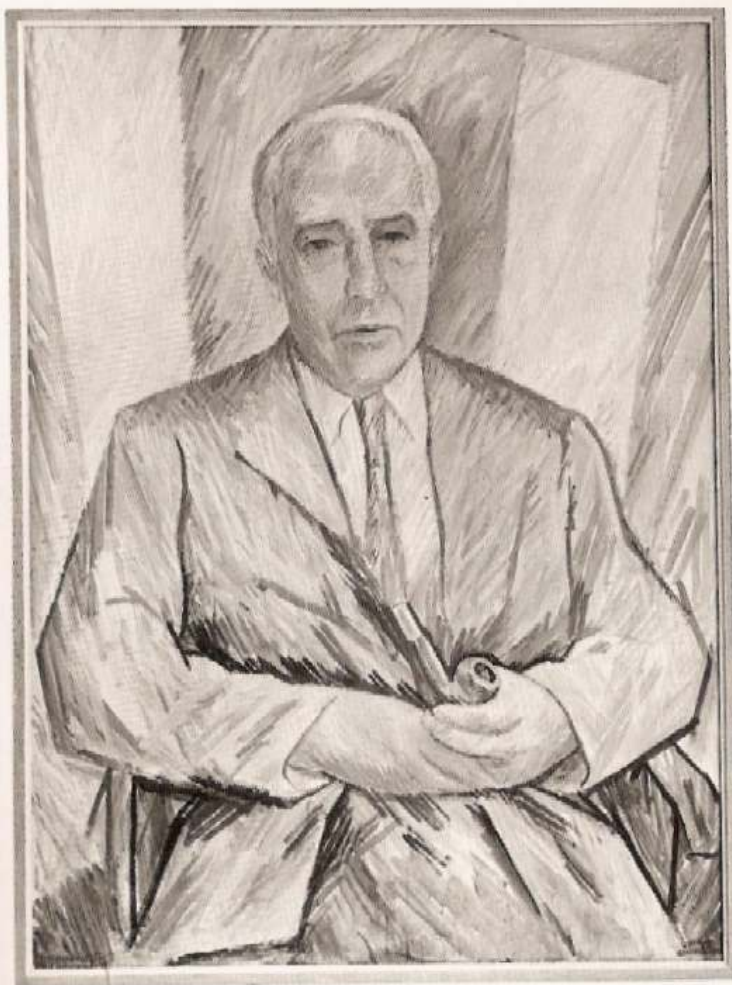

Katalog nr. 5: I 1942 lovede Andreas Friis denne tegning som forarbejde til et vægmaleri i Universitetsbiblioteket.

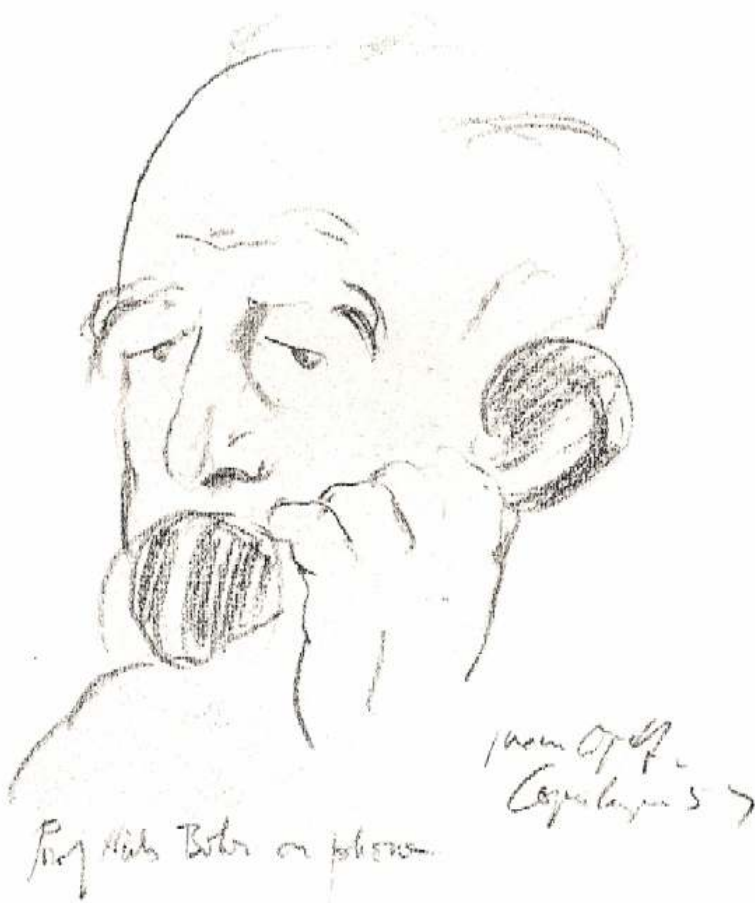

Katalog nr. 6: Harald Isensteins buste fra 1955. Der findes afstøbninger af denne buste flere steder i verden, blandt andet i Weizmann instituttet i Israel. Isenstein havde én gang tidligere, i 1935, modelleret en buste af Niels Bohr.

Katalog nr. 7: Niels Bohr malet af William Scharff i 1955. Et lignende maleri, malet 1940, hænger nu i Dansk Ingeniørforening i København.

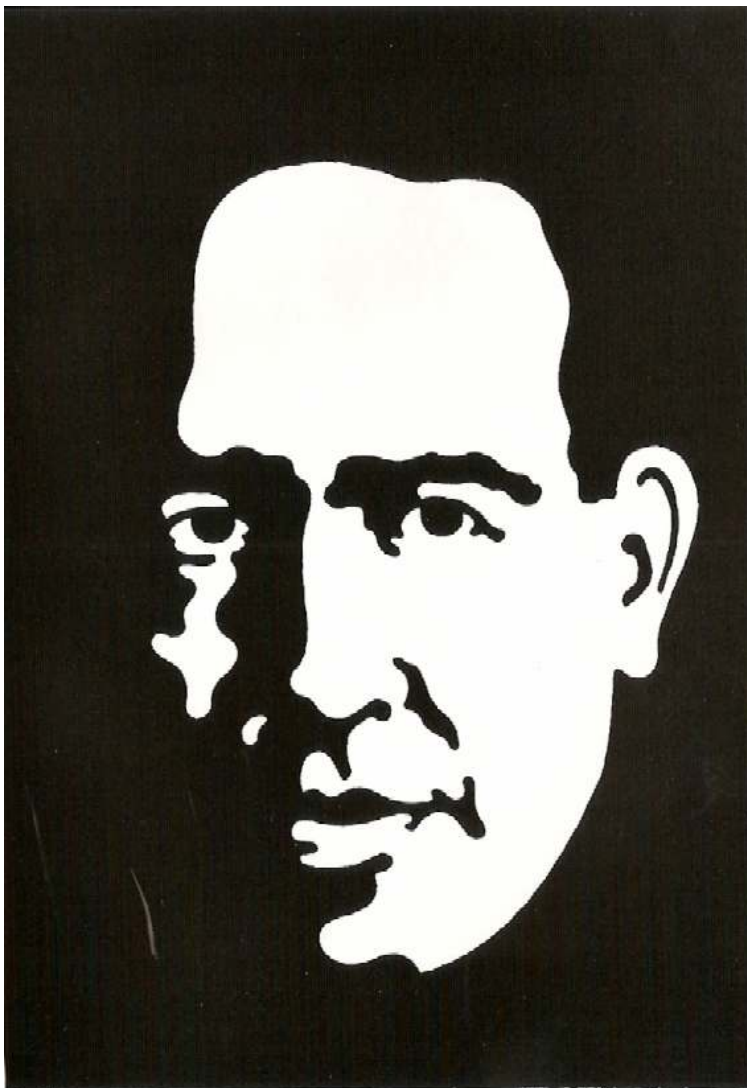
Katalog nr. 8: Niels Bohr tegnet af Ivan Oppfer 1957. Ivan Oppfer var bosat i USA i en årrække. Tegningen har engelsk tekst:
»Prof Niels Bohr on phone«, men er betegnet »Copenhagen 1957«.

*Katalog nr. 9: Niels Bohr på talerstolen i Københavns Universitets festsal.
Tegnet af Otto C. ved tildelingen af Sonningprisen 1961.*

*Katalog nr. 11: Niels Bohr tegnet af Otto C, antagelig i 1961 i anledning af
overrækkelsen af Sonningprisen.*

Katalog nr. 12: Grafikerne K.J. Almquist lavede i 1930'erne og 1940'erne en række linoleumssnit af kendte personer.

Portrættet af Niels Bohr er sandsynligvis fra denne periode.

Karen Else Seedorff, tegnet 1928 af Ernst Hansen.

Omkring Hans Hartvig Seedorff, Spindevinde og Huset i Tibirke Bakker

Af Minna Holch.

Vi valgte et hus ved alfarvej
og kaldte det hus vort hjem,
og dybt af en jord, hvor intet var,
vi trylled en verden frem.

H.H.S.

Hans Hartvig Seedorff debuterede den 14. april 1916 med digtsamlingen »Vinløv og Vedbend«.

For at få ro til at digte lånte han et sommerhus i Tibirke, såvidt jeg husker af højesteretssagfører Ejvind Møller. Seedorff må ved den lejlighed have forelsket sig i Bakkeme, siden han valgte sit fremtidige hjem der. Han købte et lille husmandssted, der lå bag Rumpen, prisen var i 1921 12.000 kr. Dengang var der kostald i den senere pejsestue, der gik igennem hele huset. Det så ikke ud af så meget, og Spindevinde har da også en gang fortalt mig, at hun gik ud og kneb en tåre, da hun første gang så huset.

Seedorff kom første gang i mit barndomshjem i Villa Voel på Gadesvej i Århus i 1908. Samme år blev jeg født. Han var den gang blevet alene med sin far, overlærer H.C. Pedersen, og som bedste ven med mine to ældste brødre kom Seedorff daglig på besøg. Alle tre var stærkt optaget af lyrik, og venskabet holdt hele livet. I mange år troede jeg derfor, at Seedorff var min bror. Seedorff fortalte mig mange år senere, at i 1910/11 forelskede han sig i min næstældste søster, Gudrun, en høj, flot, lyshåret pige. Hun var tre år ældre end han. Hun ville godt have haft ham, men mine forældre syntes ikke, at ideen var særlig god. Den unge poet var da kun 18/19 år, og en digter var ikke lige det min far havde tænkt sig, hvorfor hun blev sendt til en bekendt i Amerika. Rart og trygt var det for hende, at gode bekendte af far, forfatteren Johan Skjoldborg og dennes hustru gjorde turen med over Atlanten. Hjemkommet giftede hun sig med sin sven-

*Spindevindes bandomslyen, Villa Vod, opført 1907
på N. W Gadesvej i Århus. Seedorff kom her i huset fra 1908.*

ske fætter, der var brukspatron, hun tilgav vist aldrig helt sine forældre. Løvrigt kom hun hjem fra USA med en polsk damper, den nærmeste, der opfangede nødsignaleme fra »Titanic«.

Imidlertid var min næste søster, Karen-Else blevet 14 år. Hun var en helt anden type end Gudrun, hun var mørkhåret og lignede komplet sin mor. Hun var det sjoveste og mest impulsive pigebarn, man kunne tænke sig. Alle mine brødre var vældig optaget af hende, Seedorff selvfølgelig også. Omkring 1915 forelskede de to sig i hinanden og ville forloves. Nu var der bare det, at min far var ligeså tosset med hende som alle vi andre og absolut ikke drømte om at få hende forlovet lige nu. I stedet for fandt han så på at »deportere« hende til Norge, hvor hun blev datter i huset hos en sørenskriver Berg i Bergen. Deres jævnaldrende datter kom så til os i Århus.

Hvad fandt Seedorff så på?

Han fik på den tid en række digte antaget i et nystartet blad »Verden og Vi«, der også blev udgivet i Norge, hvor Karen-Else købte bladet. Blandt disse digte var også digtet »Prinsessen af Samara«:

Vejby-Tibirke årbog 1986

TIL PRINSESSEN AF SAMARA,

DA HENDES MODER AF FRYGT FOR RIGETS SANGER DE-
PORTEREDE HENDE TIL EN FJÆRN PROVINS

Prinsesse af Samara, hvis vi genses engang,
vil De muligvis bebrejde Deres Digter denne Sang.
Men betæk da, Prinsesse, at en Sangers Lod er
grum.

Han ertvungen til at synge, selvom Sorgen gør ham
stum.

Der staar Stjærmer, Prinsesse, paa min Himmel i Nat.
Men Slottet under Himlen er lukket og forladt.
Og selv er jeg ene. Jeg lever - eller dør
som den ensomme Stjerne i Andromedas Slør.

Prinsesse af Samara, hvor lyser Deres Smil,
hvis Skær var som en Stjerne i Sangerens Exil,
hvis Sødme bød ham glemme hver Smærte og hver
Lyst,
som ikke havde strejft Prinsessens hvide Bryst.

Ak Det Smil, som jeg fulgte, - nu følger det mig
selv.
De funklende Stjærmer paa Stjæmehimlens Hvælv
er som det Skær, Prinsesse, der faldt fra Deres
Mund
og drog sin Stjæmebane imod mit Hjertes Bund.

Jeg vil længes Prinsesse, som det sømmer sig en
Mand,
der er Konge over Længslernes lukkede Land.
Men min Sang vil være Svøben, hvis prøvede Vægt
skal ramme Deres kølige, kongelige Slægt.

Selv den Dronning af Samara, som i Haabet om en
Prins
deporteret Dem, Prinsesse, til den gærneste Provins,
vil jeg ikke berømme - skønt jeg veed, det er min
Pligt
men forarge med mit køligste og kongelige Digt.

Og den ældre Prinsesse af Samara, som engang
lod sig modstandsløst betage af min smilende Sang,
- skønt hun siden blev et saare prosaisk Parti
skal mit Vers glide køligt og kongeligt forbi.

Og Monarken skal sande, at mit vingede Ord,
der kaldte paa hans Latter ved Festens brede Bord,
blev forvandlet, naar han slumred bag Alkovens
Gehæng,
til en drømmende Hvisken ved hans Datters hvide
Seng.

Denne Hvisken, Prinsesse, svøbt i Mørke, døbt i Nat,
den vil leve, Prinsesse, i det Land, De har forladt,
og den, som for en Sangers Skyld blev sendt til en
Provins,
vil aldrig - høje Dronning! - ta' til Takke med en
Prins.

Saa venter jeg Dem roligt. Og vogter Deres Seng, _
mens Kongeparret slumrer bag Alkovens Gehæng.
Som før er DE Stjernen i Sangerens Exil.
Prinsesse af Samara, hvor lyser Deres Smil....

Da Karen-Else kom hjem fra Norge, havde de nok så flot forlovet sig. I mellemtiden havde Seedorff skabt sig et navn som digter, og far gav sig, han kunne iøvrigt ikke stå for den frække poet -. Der udviklede sig et varmt forhold mellem dem. Prinsessen af Samara kom således i de rette hænder.

Et fotografi fra Karen-Elses konfirmation i 1912. Fra venstre ses Sven Voeler, senere godsejer i Sverige, og Hans Hartvig Seedorff, der begge bærer den 4-årige Minna, artiklens forfatter, derefter Peter-Uffe, der som frivillig fransk flyver omkom under første verdenskrig, ved siden af ham, med hovedet drejet til højre ses Gudrun, som Seedorff i sit digt kaldte den »ældre prinsesse af Samara«. Konfirmanden i hvid kjole er flankeret af to kusiner, og yderst til højre står den 21-årige digter Jørgen Voeler. Foran sidder brødrene Knud og Valdemar, endnu en kusine og yderst Tove Voeler.

Seedorff havde i 1917 i Tibirke skrevet digtsamlingen »Hyben«, og i 1919 udkom »Fra Danmark til Dvina«. Debutdigtsamlingen »Vinløv og Vædbend« fra 1916 og disse to nye samlinger havde skaffet ham en popularitet, som ingen anden ung digter før eller siden havde opnået på så kort tid. Det kunne derfor ikke undre, at han, hvis navn var på alles læber, fik tilbud bl.a. fra rederier om en rejse jorden rundt. Så var det bare om at blive gift i en fart, kufferter skulle pakkes, tøj skulle købes, huset stod på gloende pæle. Seedorffs gode ven, pastor Heilmann ordnede alt med kongebreve, så vielsen kunne finde sted i vores dagligstue i Villa Vod.

Da det nygifte par var på vej ud af huset for at tiltræde bryllupsrejsen, vendte Seedorff om, løb ind i stuen, hvor han på en rude ud mod Århusbugten - med en diamantring skrev:

»Ja, det var her jeg hørte Verset suse,
og endnu mere: Her mødte jeg min Muse«.

D

Digteren Sorgenfri og hustru ved Afrejsen med »United States«.

Diamanten gik løs, hvorfor Seedorff måtte efterlade ringen i Århus. Vi lod den lave istand hos guldsmed Rasmussen. Efter deres hjemkomst over et år efter sendte vi så ringen over til Karen-Else. Hun ringede til Århus 14 dage efter og spurgte hvor den blev af: Det viste sig, at hun havde brændt den sammen med indpakningspapiret. Selv ihærdig leden i askedyngen forblev nyttesløs.

I sin bog »To i en Kuffert« beskriver Seedorff togrejsen fra Helsingør til Kagerup i formfuldendte hexametre, og i disse strofer mindes han sit bryllup:

»Ræk mig da atter din hånd, du pige, som dristigt
lovede præsten i Århus, den herlige Heilmann,
straks at forlade dit fædrene hus
for at følge trofast en kjoleklædt brudgom til grænsen af jorden.
Selv har du sagt, at det løfte er yndigt at holde...
Elskede: Bennett og jeg - vi skal gøre vort bedste«.

Vejby-Tibirke årbog 1986

Fra bryllupsrejsen skriver Seedorff i et brev til min broder: (Jørgen Voeler) (ortografien ændret af mig) - Stillehavet Marts 1920.

»Kære Bang!

Vi ligger og ruller forfærdeligt mellem Hawaii og Japan. Og vi vil næppe aflade dermed, før vi når Yokohama. Her er koldt og stormfuldt. Havfuglene ser ganske forblæste ud og himlen er grå. Skibslægen har lige været her og stikke Karen i halen. Hun får injektioner for sin blegsot og sin træthed og alt det der. Nu ligger vi begge to i køjerne og dasker. Og jeg giver mig nu derfor til at kradse et par linier ned for at du kan se og fortælle videre, at vi lever. Vi er trætte nu af denne sejlads. Men gudskelov, om fire dage skal vi være ude. Vi tager straks ind til Fuji, til kirsebærhavemes dejlighed og dernæst til tempelbyen Kyoto. Japanturen afsluttes i Kobe, hvorfra »Colombia« går videre til Shanghai og Manilla. Jeg forsøger telegrafisk at sikre os skibsløjighed fra Philippinerne til Singapore eller Batavia for at undgå Hongkong. Et besøg, der koster så meget, at udgiften bliver betydeligt større end det vi vil vinde. Måske bliver vi dog nød til at lægge vejen derom ad, og i så fuld tager vi den naturligvis med.

Jeg tænker stadig på de sløje tider hjemme. Men jeg kan ikke danne mig noget begreb om dem på denne drabelige afstand.

Hvis der bliver alvor af de sørgelige varsler om kunstens trange kår, så begriber jeg det ikke. Der plejer jo altid at blomstre utallige bøger frem efter en krig. Og folk plejer jo også altid at plukke dem. I alle tilfælde er det jo godt at have Politiken at falde tilbage på, og jeg tror ikke, at gamle Cavling vil sige nej, når jeg nu rækker hånden ud. Bliver det til noget, må vi naturligvis slå os ned i København, desværre. Og vi må da se os om efter en lejlighed til oktober flyttedag. Sommeren vil vi have i fred. Når vi har sagt Goddag! ryger vi lige op til Mariager, for at jeg kan få lov til at arbejde i ro og fred. Bogen vil blive een sammenhængende række digte, gjort i samme stil. Ingen handling selvfølgelig. Men dog to personer, der forbinder digt med digt, jeg synes selv det er den bedste måde at gøre det på. På den måde bliver samlingen ikke en tilfældig række af vers men et afsluttet hele, et værk. Vi har nu fordøjet indtrykket af Hawaii. Der var usædvanlig dejligt på Honolulu. Skønt tiden var mere end tæt beskåret, fik vi en mængde at se. Jeg havde sørget for automobil pr. tele-

gram fra San Francisco, og den havde vi fra om morgenen ganske tidligt til om aftenen kl. 10. På den måde fik vi en køretur på 80 miles til øens anden ende. Vi så faktisk alt. Vi red i kano gennem brændingen ved Waikiki, vi fik set Palibjerget og stirrede ned i dødsslugten, der en gang lå dækket med ligene af Kamehamehas gender. Vi kørte igennem troperegn, igennem mure af solskin, igennem eventyr. Hibiscushække stod med blege og stærkt røde blomster, oleanderbuskene duftede tungt og dejligt. Bananklaseme hang som kinalamper, gule og strålende med de brede blade, og kokosnødderne gængede højt oppe i livets balsamblå.

Vi så hulahula-dansen i alle dens uterlige afskygninger, vi hørte ukulele-musikken, hine skønne toner, efter hvis takt Hawaii bevæger sit hjerte. Vi fører blomsterkranse med fra Honolulu. Og mindet om sorgløse, venlige smil. Ja, her må vi over igen en gang, når hjerteme påny gror til i kulde og mørke i Thule.

Foreløbig må jeg imidlertid til at bestille noget. Jeg vil have lavet os et hjem. Ikke fordi jeg trænger til at sidde - de varme strømper tid er endnu ikke inde, men fordi jeg snart må til at gøre store jern røde. Karen trænger også til om jeg så må sige at have noget fast. Hun har jo hidtil - hvad der ikke er hendes egen skyld - været ret ansvarsløs. Men bliver hun helt rask nu, tror jeg det vil styrke hende på alle måder at have sit eget hjem at pusle med. Og navnlig, når dette hjem kun er beregnet til to, og flere skulle der nødtigt komme foreløbig. Jeg har på denne rejse rigtigt set, hvor småfolk binder, og hvor mødre tvinges til at ofre deres unge skønhed for at la puslingerne til at strutte af animalsk kraft. Nej, jeg er endnu ikke blevet børmeven. De eneste unger jeg har elsket er dem på »Voel«, men de har jo også været usædvanlig dejlige alle til hobe. Når jeg tænker på jer allesammen, ønsker jeg, at jeg var tidens og hastighedens behersker. Jeg ville da flyve Villa Voel imøde. Tænk igen engang at ligge ude på plænen, at sidde i lysthuset ovre ved haslerne og drikke søndagseftermiddagskaffe. At se Mutter komme med den blanke kaffekande. At se LP iført den evige sommerhat med pletten i pulden. Men vi er på hjemvejen nu; og i forgårs da vi skar datolinien, sprang vi en torsdag over. Det hjælper altså, kan du forstå. Om en måned er vi i nærheden af Java. Og derfra må vi da kunne se hjem.

Vejby-Tibirke årbog 1986

Skik dig vel, Bang, og se dig om efter en Spindevinde. For også du skulle jo gerne lære, at livet er værd at leve.

Tag tusind hilsener og tanker fra en ven, og giv bort af dem du synes du kan undvære.

Din Seedorff.«

Da Seedorff skrev disse linier, anede han ikke, hvad der ventede dem forude. I Batavia fik han høj feber, og det viste sig, at han havde fået den farlige tropiske malaria. Den danske læge Ludvig Kongsted-Jensen kunne kun ved en energisk behandling redde hans liv. Det må have været et frygteligt chok for den unge brud! Seedorff har selv sagt: »selvom jeg tilsyneladende er kommet over det, så har det alligevel nedsat min arbejdsevne«. Han skulle jo skrive den bog færdig, som 400 prænumaranter spændt ventede på. De havde jo på forhånd betalt hundrede kroner hver, og de satte selvfølgelig forventningerne højt.

Bogen udkom i marts 1921. Den havde laet tiden: »De syngende Palmer« med undertiden: »Digte fra Rejsen om Jorden 1920«. Bogen blev ikke det, man havde ventet, hvilket var forståeligt - og det var kun de nærmeste, der kendte de fulde omstændigheder.

Det var netop på denne tid han købte huset i Tibirke Bakker. Det skulle nu gøres beboeligt. Spindevinde viste sig snart meget dygtig til at bruge både malerkost og værktøj. Seedorff var derimod bedre til alt det huslige ikke mindst madlavning, og det havde han ikke fra fremmede, idet hans far jo havde været alene med ham, siden drengen var ti år. Gamle H.C. var nemlig en mester i det kulinariske. Spindevinde havde da også fået indført i »vielsespapirene«, at Seedorff skulle rense de fisk, der måtte komme til huset. Der kom nemlig en gang om ugen en lille hestevogn med fisk ind bag Rumpen. Egentlig tror jeg nu personligt, at Seedorff allerhelst ville ligge ude på græsplænen og rode i myretuer eller nyde fuglelivet. Så snart der dukkede fremmede op, måtte Spindevinde tage »bissen« på, ellers havde Seedorff aldrig laet skrevet en linie, og de skulle jo gerne tjene noget til føden. Tilsidst lavede hun et skilt, hvorpå der stod: BESØG

Vejby-Tibirke årbog 1986

FRABEDES! - Det blev hængt op, når nysgerrigefremmede kom for at fotografere. Det hørte til popularitetens ulemper.

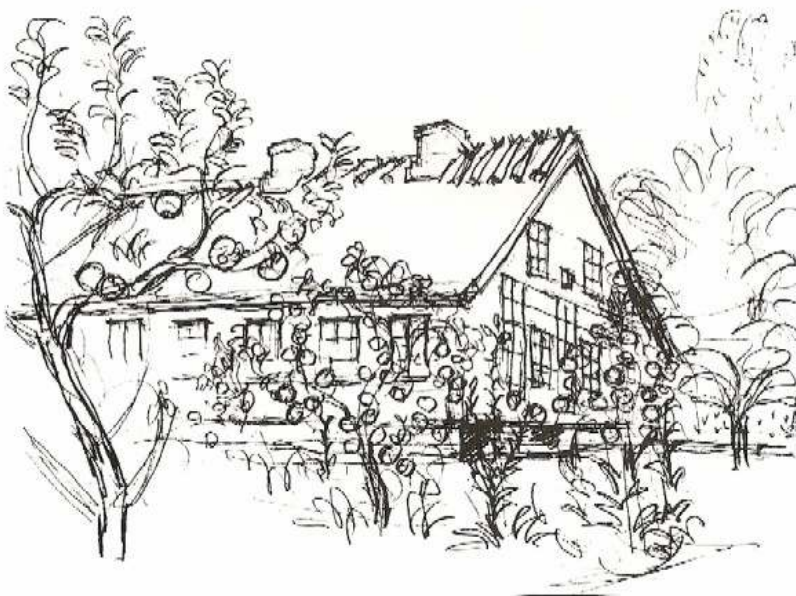
Karen Else på Oscar Wildes dødsseng, et hotelværelse i Paris. 1926.

Spindevinde plukker kirsebærblomster i sin barndomshave efter hjemkomsten fra bryllupsrejsen. Foto. 1920.

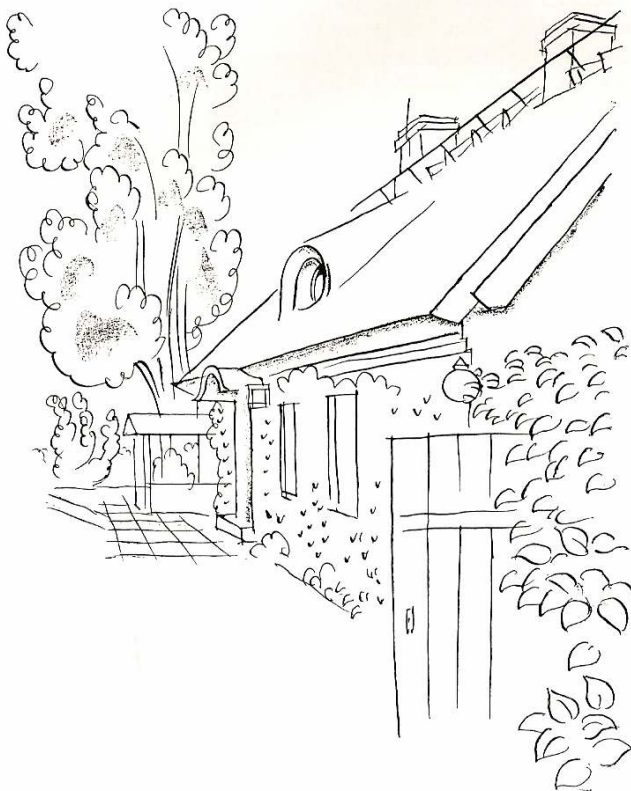
Seedorff og Jørgen Voeler, de to digtervenner i det første nødtørftige hjem. Foto 1921,

H. H. Seedorff og »Spindevindes« hus bag »Rumpens«.

De kaldte iøvrigt deres hus for »Bjørnebo« og sig selv for »Han- og hunbjørnen«. Navnene blev hængende hele livet i al fald i familien. Apropos navne, så har jeg altid troet, at det var studenter-sangerne, der havde fundet på navnet Spindevinde, men nu ser jeg i de første breve fra bryllupsrejsen, at Seedorff allerede kaldte hende det dengang.

Fra Karen Else Seedorffs Axel Nygaard Samling.

Mogens Fog skriver i sin bog »Efterskrift« følgende om sin mor:
»offentligheden skyede hun, »jeg er en hjemmets kvinde«, og da
Hans Hartvig Seedorff tidligt døbte sin elskede »Spindevinde«, sag-
de hun:

»Så vil jeg hedde »Stoppe-lappe« - uden noget bittert stænk, sådan
passede hendes tilværelse hende.«

(fortsættes i del 2)

Vejby-Tibirke årbog 1986

I sommeren 1932 fyldte Seedorff 40 år.

I dagens anledning havde en masse mennesker med Christian Gottschalch i spidsen fået den ide at leje en rutebil. Den holdt på Rådhuspladsen, hvor bilen med store bogstaver blev påmalet SEEDORFF-BUSSEN. De mange mennesker havde alt med sig til en større fest, - mad, tallerkener, bestik, glas og ikke at forglemme de gyldne dråber samt tjenere til at servere. Sent på aftenen forlod et opløftet men træt selskab Tibirkehuset og overlod valen til de glade værtsfolk i fineste stand. Ingen kunne se, at der havde været festet for den populære digter.

Det var altid en fest at komme på besøg deroppe, den søde duft af røgelse, der mødte en, når man trådte ind i huset, kom fra alle de spændende ting hjembragt fra geme lande. Først kom man igennem pejsestuen, hvor væggene var fyldt med Grønningens bedste malere m.fl. Der var Scharff, Viktor Haagen-Müller, Carl Jensen, Aksel P. Jensen, Poul Lunøe, Axel Nygaard, Ernst Hansen. Og dejlige skulpturer af Johannes Bjerg, hvis statuette »Den flygtende Pige« nok var Spindevindes favorit, ikke mindst fordi det var prototypen, der var forsynet med kunstnerens dedikation til Spindevinde på soklen. Selv glæder jeg mig daglig over at eje Johannes Bjergs Danaidehoved. Begge prototyper, man mærker kunstneren selv har været i berøring med dem.

Derefter kom Seedorffs lille hyggelige digterværksted, hvis jeg må kalde det sådan, tapetseret med bøger fra gulv til loft, hvilket gjorde værelset til det luneste i huset.

Derfra kom man ind i Spindevindes stue, der lige som pejsestuen gik gennem hele huset. Her var en masse at se på, så hver gang vi var deroppe gik min første tur derind. Herinde fandtes ting fra alle verdens lande, fra Sydamerika, Japan, Indien, Afrika... Hun havde her bl.a. en vitrine med småting fra alle rejserne. Der var nemlig alt, hvad hun holdt allermest af, dyre ting som billige.

Det billigste var vel nok en lille bagt kongekrone. Under et taffel hos Christian X havde digteren den frimodighed at bøje sig ind over bordet og tage den lille krone af kransekagen. Kongen så forbavset på ham, og Seedorff sagde: »Deres Majestæt har sikkert nok i een

krone!« Så fik Spindevinde lidt sjovt til sin vitrine. Ved en anden lejlighed havde hun prins Wilhelm til bords ved en »PEN«-club fest i Gyllene Freden i Stockhohn. Hun morede sig over sin tallerken, der bar et billede af Bellman. Prinsen kaldte på tjeneren og bad om at måtte købe den. Det kunne ikke lade sig gøre. Så blev der sendt bud efter inspektøren, og så fik hun sin tallerken. Siden havde Spindevinde en korrespondance med prinsen, indtil hans død.

*Statuetten »Den flygtende Pige« på sin sokkel.
Selvom billedhuggeren Johs. Bjerg havde dediceret den
til Spindevinde, forsvandt statuetten og soklen under opgørelsen
af Spindevindes dødsbo i 1977.*

Spindevindes vitrine med erindringer fra mange rejser.

Takket være Seedorff, har jeg i hans sidste leveår fået fortalt så meget om mine forældre fra mine første år. Han elskede min mor og de skrev meget sammen. De kaldte hinanden henholdsvis fru Gyllembourg og Heiberg, og når vi havde besøg af dem i Århus, gik dagene altid med hygge, musik og dans.

En jul uden »bjømene« var ingen jul. De to kom gerne et stykke før jul, når det begyndte at blive koldt og surt i Tibirke. Og så blev de langt ind i januar. Seedorff var eminent til at lave julepynt. Lige hjemkommet fra bryllupsrejsen lavede han kræmmerhuse hvor han applikerede deres oplevelser på, - såsom slangedansere, kinesere og negre i spraglede dragter, alt sammen lavet af små bitte stykker papir. - Det bedste var, at vores piger dansede rundt om køkkenbordet, når

Vejby-Tibirke årbog 1986

mor kom og proklamerede, at nu kom Seedorffs. Seedorff havde en vældig sød måde at fortælle dem på, at ingen i hele verden kunne pudse sko så flot som Mille og ingen bage hans yndlingskager så lækre som Kjesten. Ved hjemkomsten fra østen, havde de da også husket smågavertil pigeme.

Da min mor lå for døden i 1935 - sendte Seedorffs hver eneste dag en stor tegning med et digt, for at glæde den syge. På billederne havde han tegnet sig selv og Spindevinde som »bjørne«, der hver dag overbragte gaver til fru Gyllembourg. Den sygeplejerske, der passede min mor, var lige så spændt på postens komme, som patienten selv. Måske det ikke interesserer at læse om dette, men det giver de to i »Bjørneboet« i en nøddeskal.

Men et tidligere brev (gengivet i faksimile side 20) taler tydeligt om det gode forhold der herskede mellem svigermor og svigersøn.

Seedorff havde også andet end digtningen at beskæftige sig med. Således gjorde han et stort arbejde ud af at søge Tibirke sogn udskilt af Vejby-Tibirke kommune, idet det var hans opfattelse, at sognerådet på visse punkter favoriserede Vejby sogn og gjorde for lidt for beboerne i Tibirke. Han udarbejdede et andragende til indenrigsministeriet, og nogle dage efter fik han foretræde for indenrigsministeren. Departementschefen, som havde set ham gå forbi og lige ind til ministeren, fortalte senere, at Seedorff kunne have sagt til sig selv, at en sådan sag ikke kunne gennemføres udenom ministeriets departementschef, og sådan endte den sag.

Men en anden havde han bedre held med, og herom har Spindevinde skrevet til sin bror Jørgen Voeler i Århus 3. november 1941: »Tiger kom nu hjem fra Tisvilde, med en spændende oplevelse. En galease med far og søn - 14 år er forlist i morges herude for Tisvilde. De to mænd var så udmattede efter hele natten at have øst vand, at de ikke havde kraft til at binde sig fast til redningsbøjlerne, som blev skudt ud til dem. Pludselig kæntrede galeasen og begge gik over bord, - den visse død imøde! Du ved denne smukke maler Kaj Walter, som også er livredder for badegæster om sommeren, han smed

Digterparret på vej til København. Når man skulle til byen, brugte man Corneliussen, vistnok den eneste vognmand på egnen.

»Fru Gyllembourg« alias H.H. Seedorffs svigermoder 1925,

Tibirke Bakker

16/XII - 1989.

Kjære Frø Gyllenborg.

Motlag din. Skibbys' varmeste
Tak for det Vidunder af et
Haarstykke, som jeg modtog
sammen med din Røse Gra-
tulation. Naar jeg - forhaalmt-
lig da - til Sommer maa tage
fat i Haven igen og kommer
ind fra Arbejdet rigtig godt gri-
et til, skal dets Inscription
i Røse minde mig om, at
jeg i Virkeligheden er en for-
nem Person, der ikke Børde
gaa rundt og ligne et forvænt
Husmands Børn. Men det
er i Virkeligheden saa dejligt
at gaa rundt i Frihed og se

Jarlig ind. Og skal jeg være gan-
 ske rigtig forebækket jeg F. P.
 Gamle dæderline for den store
 Guldmedaille, som jeg altsaa
 har rigtet mig til efterhaands.
 Best af alt er jo imidlertid
 Smøthedens og med al modstand.
 Dig Banker under Bordet
 glæder jeg mig over, at jeg saa snart
 kom paa Benene igen. Dr. Bör-
 ge var her igaar og var meget
 tilfreds. Saarsk vitter ikke mere
 Tegn til at bløde. Vi skulde
 en indpræget Fornøjthed for
 Patientens Side kunne gøre
 Resten. Forvist har selve Krum-
 og byggelet ikke været særlig
 slemt. Og Krumbjørnen har
 passet mig som var jeg et Stykke
 meget skørt Bredtæn. For hende
 var denne Affære faktisk mest be-

svært. - Skönt dagen men
at alt 4 forløb paa saa god
en Maade som man overhovedt
det turde haabe, ser han ikke
gæne at vi hengives os til Rejs.
anstrengelser m. m. for lidt
snare. Og vi maa derfor sætte
niet Aarsindsbøgen, som vi glæ:
de os til, og opaa nok skal re:
alisse. Men i selve Juleen hold:
de vi os paa Maakten, d. v. s.
i Tibirke. Og saa haaber vi iøvrigt
paa smaglig Ophov.

Her du min vil glæde os gaa:
Oke sørligt i Auldring af den
forestaalende Stofid, saa hængi:
ver du dig daglig til Nydel:
sen af Evers Maltextrakt, som
Hjertaanden vil gaa din Ho:
ste til at standse. Naar man
Heldig bliver rimer og gør

(Som Hylmanden tiller Koder)
 iøvrettes man sine Brøder
 allfor meget og har mere Be-
 svær med de Forkælelser som
 melder sig saa tit i vore umilde
 Klina. Men begyndes du nu
 paa denne Mælkens vil du
 forhaabningslig være helt i Or-
 den, naar vi ankommer til
 Aars. Imorgen skal vi et Smukt
 til København og Mandag
 skal jeg i Audien forat sige
 "Tak for Opmærksomheden". Men
 saa melder vi atter Naasens
 Lysmaad forat forberede Parcell.
 Livets fulde mellem de brede
 Bakker. Vi sender 1000 Hilsener
 til jer alle 4. Og varme Gruske
 til dig om god Bedring. Vår
 forrigtig. Det forlanger du af dine
 Ungst, og det har de Lov at forlange
 af dig.
 Din Hilsen

hver trævl og svømmede ud - 300 mtr. og kom ind med en bevistløs mand, ... gik ud igen - strømmen drev drengen væk fra land...men også drengen kom han ind med... selv tudbrølede han af træthed, sindsbevægelse og kulde! Da faderen vågnede fik han at vide at drengen levede og udbrød om Walter det er verdens bedste menneske, uden ham havde vi nu været døde .... Nu ligger de i et bondehus for at blive tøet op... og Walter er oppe igen efter at have brækket sig og været forkommen et par timer!

Nu vil Tiger have at Walter skal have redningsmedaljen og er ved at skrive en artikel til "Pol"...«

Seedorffs anstrengelser lykkedes, idet Kaj Walter den 7. februar 1942 fik overrakt Medaljen for Druknendes Redning.

I mange år havde Seedorf samarbejde med tegneren Axel Nygaard, men først i 1930 kom han op til Tibirkehuset. - Det blev til et langt samarbejde der varede til Axel Nygaards død i 1954.

Axel Nygaard boede ofte i Tibirkehuset, og da hans bolig i Pilealleen i København skulle genopbygges efter branden i 1951, var han hos sine to venner i ca. 5 måneder.

De tre venner blev på det nærmeste uadskillelige, man kunne tale om et triumvirat, de kunne ikke undvære hinandens inspiration. Seedorff skriver om deres fælles muse i bogen: "Axel Nygaards lyse Verden", 1954:

»Anderledes var det, når han tegnede sin model, - en slank kvindeskikkelse med et ovalt ansigt, som også fulgte med venskabet - og fulgte ham livet ud. Hun var det altid levende, foranderlige emne, i bevægelse som i hvile og derfor altid en nyopdagelse. Dansende igennem stuen til en passage af Mozart. Hun var kvinden som fremfor alt andet dødeligt indfrie hans krav om »tingenes musik«. Han fandt dem i alt, men ingen steder som i kvindeskikkelsen hvor »musikken begynder helt nede ved hælen«, hvis den da er der.« I min besiddelse findes nu utallige bedårende tegninger af Spindevinde, store mapper fulde. Alle bevægelser blev forevige og forresten ikke alene af Axel Nygaard, men også af Ernst Hansen. De tegnede jo meget forskelligt, men ingen er i tvivl om hvem modellen har været hvad enten den har ansigt eller ej.

Seedorffs og Spindevindes bolig gennem mange år.

Axel Nygaards første tegning af Spindevinde 1930.

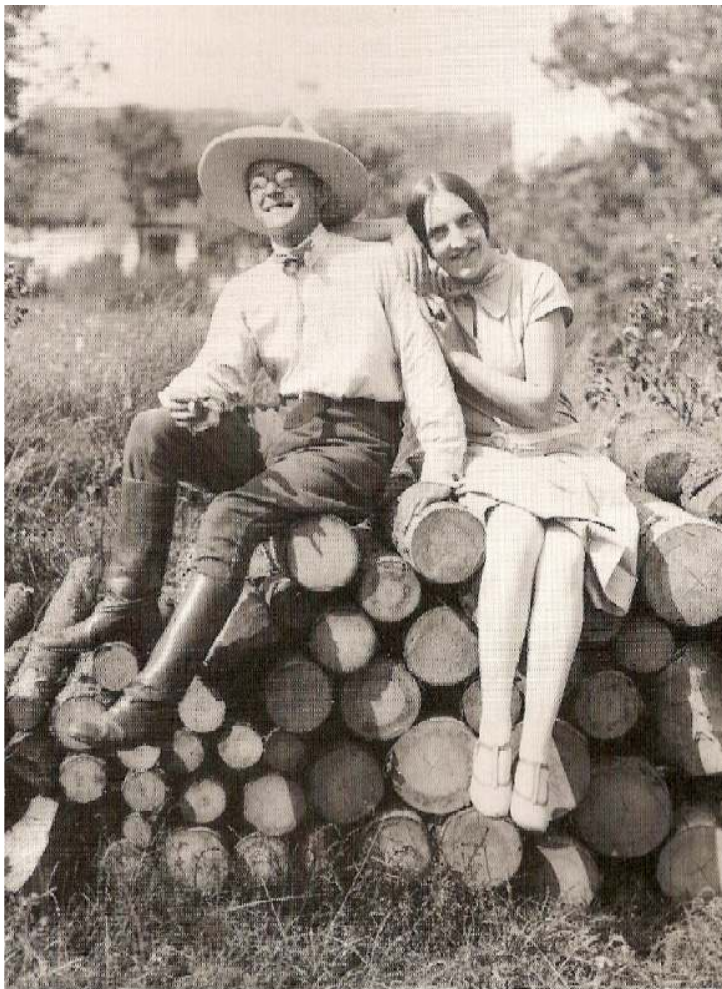

Axel Nygaards yndlingsmodel 1936.

Det er i år ni år siden Spindevinde døde. Der er dog sikkert endnu mange, der husker hende, når hun kom halvt løbende - med sin taske over skulderen, på vej til købmand Klint ved Tibirke Bro. Jeg vover at tro, at kun få - og kun meget gode venner kom ind på livet af hende.

Til Søster fra Hans TIGER og Karen Else - Tibirke 1929.